

VESTFOLD OG TELEMARK STATSADVOKATEMBETER

Sør-Øst politidistrikt
Postboks 2073
3103 TØNSBERG

RIKSADVOKATEMBETER	
J.nr:	201602204-1
	03 JULI 2017
Arkiv:	811.2-5
Saksbeh:	HST

DERES REF.:

VÅR REF.:
2017/00931-001
WLW001
821

DATO:
28.06.2017

INSPEKSJON/TILSYN AV RETTS- OG PÅTALEENHETEN SØNDRE BUSKERUD, SØR-ØST POLITIDISTRIKT.

Tirsdag 9. mai til torsdag 11. mai 2017 ble retts- og påtaleenheten i Søndre Buskerud inspisert av Vestfold og Telemark statsadvokatembeter. Fra Vestfold og Telemark statsadvokatembeter deltok statsadvokatene Petter Sødal, Jeanette Knutsen og Håvard Kalvåg. Embetsleder/førstestatsadvokat Anne M Katteland deltok den siste dagen.

Hovedformålet med inspeksjonen var å gjennomføre kontroll med den etterforsknings- og påtalemessige håndteringen av visse grupper straffesaker, se nedenfor. Videre hadde inspeksjonen som formål å kontrollere politidistriktets resultater i forhold til sentrale og lokale direktiver. Sør-Øst politidistrikt er under store endringer etter sammenslåingen av de tidligere politidistriktene Telemark, Vestfold, Søndre Buskerud og Nordre Buskerud. Organiseringen var derfor ikke et fokus ved denne inspeksjonen.

Innledningsvis ble det avholdt et møte med leder for retts- og påtaleenheten politiinspektør Inge Lise Øverby, påtalelederne politiinspektørene Dag Einar Lyngås og Per Morten Sending, leder for etterforskningsenhetene ved henholdsvis Drammen og Kongsberg politistasjoner – politioverbetjentene Bård Olav Fossan og Morten Ole Pedersen, og politiinspektør Kjell Johan Abrahamsen.

Under inspeksjonen videre ble det gjennomgått saker fra utvalgte saksfelt og gjennomført samtaler med politijuristene som var til stede de aktuelle dagene. Siste dag av inspeksjonen var satt av til et oppsummerende møte med stor deltakelse fra blant annet ledelsen, etterforskere, teknikere, ordensstyrken og politijuristene. Under møtet gav vi en foreløpig

oppsummering av inspeksjonen og fikk innspill til denne. Etter lunsj ble inspeksjonen avsluttet med en "fagdag" for politijuristene med utvalgte temaer.

I Organiseringen av straffesaksbehandlingen

Retts- og påtaleenheten i Søndre Buskerud dekker hele tidligere Søndre Buskerud politidistrikt. Distriktet behandler rundt 12000 straffesaker i året. Distriktet er fra 2014 inndelt i to regioner; Øst og Vest. Region Øst ledes av stasjonssjef Drammen, og region Vest ledes av stasjonssjef Kongsberg. Begge regionene har 4 lensmannskontorer av svært forskjellig størrelse tilknyttet. Det er egne etterforskningsansvarlige for de to regionene, og disse samarbeider ved behov for samordning eller fordeling av etterforskningsressurser. En omtrentlig fordeling av sakene er 2/3 i Øst og 1/3 i Vest.

Etterforskningen av straffesakene tilknyttet Søndre Buskerud gjøres flere steder i distriktet. De største etterforskningsenhetene ligger ved Drammen og Kongsberg politistasjon. Noen av lensmannskontorene er store og har gode etterforskningsressurser. Disse gjennomfører det meste av etterforskningen i sine saker selv.

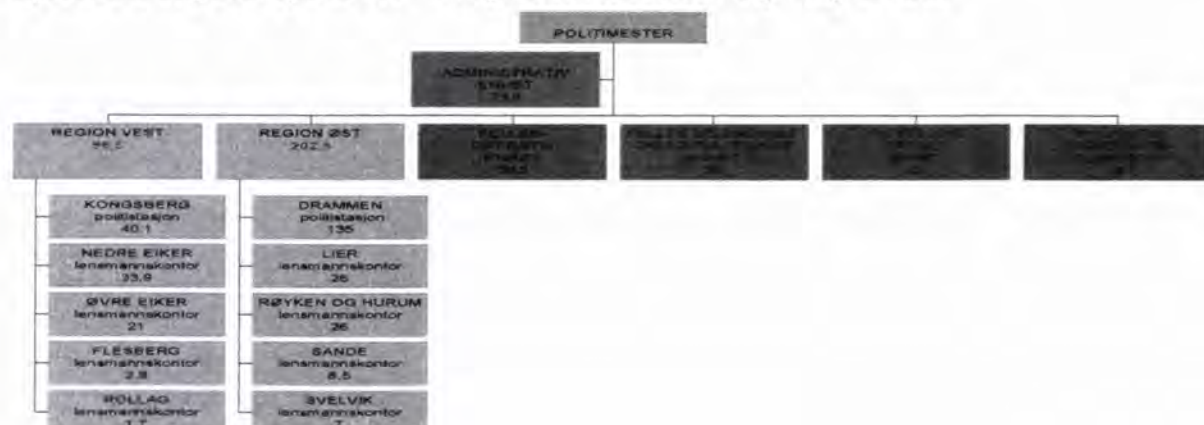
Påtaleseksjonen i Søndre Buskerud ledes av politiinspektør Inge-Lise Øverby. Det er egne påtaleledere i region Øst og Vest som leder jurister stedsplassert i henholdsvis Drammen og Kongsberg. Fra 1. september 2017 vil samtlige påtalejurister være underlagt en egen påtaleseksjon for hele Sør-Øst politidistrikt.

Påtaleseksjonen ved Søndre Buskerud har samlet 29 faste jurister inkludert personvernrådgiver. Det er ikke utpreget grad av spesialisering i forhold til sakstrekk innenfor juristgruppen. Tre jurister trekker imidlertid sakene som innebærer tilrettelagte avhør, én jurist i Kongsberg trekker privoldssaker, og to jurister trekker øko-saker.

Det er en egen straffesaksseksjon ved Drammen politistasjon, og et "straffesakskontor" ved Kongsberg politistasjon. Begge disse bistår med saksredigering, kopiering, utsendelse av kopier/saker, stevne- og domsarbeid med videre.

Det er gitt en felles straffesaksinstruks av 16.02.2002 gjeldende for virksomhetsområdet. Det er også gitt eget, kortfattet direktiv til saksjourhavende jurist om straksetterforskning fra 2015 samt et nytt direktiv om saker som innebærer tilrettelagte avhør med virkning fra vinteren 2017.

Gjeldende organisasjonskart – tall på medarbeidere er pr 1. juli 2015

Som nevnt valgte vi å ikke ha fokus på gjeldende organisering idet det vil bli store endringer i forbindelse med full sammenslåing i det nye Sør-Øst politidistrikt.

II Forarbeid og tilbakemelding fra påtaleseksjonen ifm inspeksjonen

I forkant av inspeksjonen ble det sendt ut felles skriv til Sør-Øst politidistrikt med angivelse av hvordan inspeksjonen skulle foregå, hva som var særlig tema, hvilke saker som skulle gjennomgå med videre. I tillegg ble det stilt en del spørsmål som var ønsket besvart før inspeksjonen. Retts- og påtaleenheten i Søndre Buskerud gav i hovedsak følgende svar på de aktuelle spørsmålene – som også ble gjennomgått og utdypet i møtet med ledelsen første dag av inspeksjonen:

2.1. Rutiner for oppfølging og etterlevelse av de sentrale og landsdekkende prioriteringer:

De aktuelle dokumenter og føringer identifiseres og oversendes primært fra påtaleleder til den enkelte via mail (evnt via seksjonsleder/etterforskningsledere e.l.) Papirutgaver sendes også i noen tilfeller ut til fordeling til sentrale personer.

I tillegg er disse prioriteringene tema på ledermøter og paroler. Juristene har ukentlige møter hvor slike ting tas opp.

På møtet ved starten av inspeksjonen ble følgende også nevnt i forhold til hvordan sentrale prioriteringer formidles og følges opp:

Det er et eget forum for etterforskningsledere, og disse har ca. 2 møter årlig.

Det gjennomføres daglige paroler for juristene i Drammen.

I Region Vest (Kongsberg) besøker juristene jevnlig lensmannskontorene, og det avholdes fellesparoler.

Påtaleleder Kongsberg deltar på ledermøtene, og bringer videre informasjonen derfra til Region Vest.

I Region Øst (Drammen) avholdes det fellesparoler for etterforskere/orden.

Operasjonslederne har god kunnskap om de prioriterte områdene og styrer bemanningen blant annet i samsvar med dette.

2.2. Kompetanseplan og opplæringsplaner for jurister og etterforskere:

Noen reel kompetanseplan for juristene finnes ikke utover at de fleste juristene har sine fagområder hvor de skal holde seg ekstra oppdatert.

Deltagere til eventuelle kurs vil også bli valgt etter dette fagansvar.

Etterforskerne har egne kompetanse-/opplæringsplaner.

Nye jurister får en lokal opplæring når de starter, inkl BL-undervisning, deretter deltakelse på nybegynner kurs på PHS (3 uker) og statsadvokatens ukeskurs. Lokalt vil de bli tett fulgt opp av en fadder/makker med eksempler på saksbehandling. All produksjon vil den første tiden bli kontrollert av annen jurist. Oppfølging skjer også via leders medarbeidersamtale, mandagsmøter og paroler.

2.3. Rutiner for oppfølging, implementering og gjenfinning av direktiver fra Den høyere påtalemyndighet:

Politidistriktet viser til de rutinene som beskrives som svar på spørsmål nr 1. Distriktet har hatt slike tema oppe på noe som kalles "Etterforskerforum". I tillegg har kontaktjurister informert om dette i møter med de enkelte driftsenheter (lensmannskontorene).

Med hensyn til gjenfinning av direktiver er alle naturligvis tilknyttet Lovdata, har tilgang til rettsdata og benytter politiets egne sentrale/lokale kilder. Alle politiadvokatene har egne bærbar datamaskiner.

2.4. Rutiner for oppfølging av riksadvokatens direktiver om at det skal utarbeides etterforskningsplaner i saker om voldtekt, seksuallovbrudd mot barn, vold i nære relasjoner og ved mistanke om drap:

Dette ansvaret tilligger politiadvokaten som har ansvaret for saken samt etterforskerleder og den enkelte etterforsker. Når det gjelder seksuallovbrudd mot barn og vold i nære relasjoner hvor barn er involvert, er det tre politiadvokater som er utpekt og har ansvar for disse sakene. Det er et eget sakstrekk for disse sakene og de kommer tidlig inn i sakene ved at de får melding umiddelbart på grunn av berømmelse av tilrettelagte avhør. I region Vest er det også en egen utpekt politiadvokat når det gjelder voldtektssaker og vold i nære relasjoner ovenfor voksne.

Etterforskningsplanene legges inn i BL under dok 999 som bare gir innsyn til ansatte i politiet.

På det innledende møtet ble det også nevnt at det nok er noe ulike maler for etterforskningsplaner som brukes i distriktet. Noen av malene inneholder også beslutningslogg. I tillegg brukes Indicia ved store saker (prosjektmodulen).

2.5. Rutiner og resultater for saksbehandling av saker med særskilte frister:

Resultatene fremgår av oversikter som blir utdelt. Hver måned sendes ut oversikter (JUS) til hver enkelt jurist over de prioriterte sakene. Seksjonslederne vil i tillegg snakke med juristene om sakene. Særlig gjelder dette prioriterte voldssaker, voldtektssaker og saker med gjerningsmenn under 18 år.

Etter påtalevedtak er det ingen spesiell rutine for oversendelse til statsadvokaten annet enn at dette vil være den enkelte jurist sitt ansvar. I forhold til alle påtaleavgjorte saker er det nå innført en rutine hvor den enkelte jurist får lister hver måned med saker som er påtaleavgjorte og eldre enn 9 måneder.

2.6. Rutiner for håndtering av saker med tilrettelagte avhør og prioritering av saker med mishandling i nære relasjoner uten tilrettelagte avhør:

Dette er et område med særlig fokus. Saker med tilrettelagte avhør håndteres av utpekte jurister. Disse har stort fokus på lovens frister. Dersom ikke en av disse dedikerte juristene kan skrive begjæringen vil det være jourhavende jurist sin oppgave.

Saker om vold i nære relasjoner uten tilrettelagte avhør, behandles av den enkelte jurist som trekker saken som sakjourhavende. Det er ikke utarbeidet spesielle rutiner for disse sakene, men det er klart at dette er saker som skal gis prioritet. Sakene vil fremkomme på restanselistene som leveres ut hver måned.

I region Vest er det en egen utpekt jurist som behandler disse sakene.

2.7. En redegjørelse for enhetens overholdelse av frister for begjæring og gjennomføring av tilrettelagte avhør:

Gjennomførte tilrettelagte avhør 1.1.17-30.4.17

107 avhør, derav 23 supplerende (de supplerende regnes ikke med i fristberegning)
66 avhør, 79 %, er gjennomført innenfor frist. De resterende 18 avhør, 21 %, er ikke gjennomført innenfor frist

Sakene utgjør fordelingsmessig ca. 1/3 sedelighet og 2/3 vold.

Fristene tynger. Det er mye arbeid som gjøres for å overholde disse, og det er til dels vanskelig å få mulighet til å følge opp alle sakene tilstrekkelig i tiden etter at TA er tatt. Det er mulig at en fornyet gjennomgang og enhetlig fastsettelse av når fristen begynner å løpe, altså fra "rimelig grunn til" (straffeprosessloven § 239 e femte ledd), kan være formålstjenlig. Det vil ofte kunne være grunn til å gjøre undersøkelser etter en mottatt anmeldelse før fristen begynner å løpe.

2.8. Organisering av, status for implementering og erfaring med Politiarbeid på stedet. Samt rutiner for oppfølging og evaluering:

Politidistriktet gjennomførte opplæring av alle aktuelle tjenestemenn høsten 2016. Det er kjøpt inn telefoner som den enkelte tjenestemann kan benytte til lydavhør. Det gjennomføres stadig flere lydavhør i egnede saker.

Erfaringene fra PPS er veldig gode. Et stort antall saker ferdigstilles nå ute på stedet og man unngår at vitner mv må innkalles i ettertid. Dette avlaster også krimvakta og øvrig etterforskning i deres arbeid. Juristene kan avgjøre flere saker på et tidlig stadium da både avhør, foto og video raskt legges inn og er tilgjengelig for den påtaleansvarlige.

Erfaringene fra tilbakemeldingsmøtene er også veldig gode. Det gjennomføres møter ukentlig ved de sentrale driftsenhetene/politistasjonene hvor blant annet etterforskerleder og utpekte politiadvokater deltar.

Avhørene som gjennomgås blir stadig bedre. Den enkelte tjenestemann gir uttrykk for at de er veldig fornøyde med å få tilbakemelding.

Juristene har tilgang til lydavspillingsutstyr, men muligens må man gå til innkjøp av ytterligere utstyr. Det varierer noe i forhold til hvordan tingrettene er oppsatt med hensyn til lydavspillingsutstyr, juristene må ofte bruke eget utstyr.

"Distriktsovergripende lydavhør" får distriktet foreløpig ikke tilgang til, og det må anses som en dårlig løsning. I forhold til dette så viste det seg ved inspeksjonen at vi som gjennomgikk sakene stort sett fikk tilgang til avhør der det klippes link til lydopptakene rett inn i avhørsrapporten.

2.9. Organiseringen og prioriteringen av arbeid med menneskehandel og profesjonell menneskesmugling:

Søndre Buskerud har samarbeid med blant annet toll, skatt og mattilsyn. Det er i samarbeid gjennomført flere aksjoner hvor politiets utlendingsavsnitt har deltatt. Aksjonene har blant annet hatt fokus på menneskehandel.

Politidistriktet har de siste årene hatt svært omfattende saker mot gartneribedrifter med tiltaler for blant annet menneskehandel. Plantelandsaken er en av disse. Denne skal prøves i Høyesterett 16 mai for så vidt gjelder lovanvendelse og straffeutmåling. I region Vest har man en sak som skal opp for lagmannsretten med start 30. mai 2017.

Til informasjon vil det fra statsadvokatenes side bli tatt initiativ i samarbeid med politiets Kompetansegruppe mot menneskehandel (KOM) slik at Sør-Øst politidistrikt kan gjennomføre opplæring ved hjelp av den nye opplæringspakken om menneskehandel. Dette vil etter alt å dømme kunne gjennomføres i 2018.

2.10. Organiseringen og prioriteringen av politiets arbeid med arbeidsmarkeds- kriminalitet:

Også her er det samarbeid med toll og skatt. Sakene behandles av Øko-teamet/forvaltning og utlendingsenhet.

2.11. Enhetens arbeid med hatkriminalitet, herunder hvilken oppmerksomhet som rettes mot det å fange opp alle saker:

Enheten har minnet om bruk av den såkalte "hatknappen" flere ganger. Det er registrert totalt 11 saker vedrørende 12 personer i 2016. 8 av sakene er henlagt, en siktelse og 3 tiltaler i disse sakene.

Ved møtet i starten av inspeksjonen ble det også nevnt at det i slutten av mai skal gjennomføres en fagdag for hele Sør-Øst politidistrikt med fokus på hatkriminalitet – da særlig for ordensstyrken.

2.12. Enhetens henleggelsespraksis, herunder opplæringsplan for nyansatte, og kodebruk:

Hvorvidt det skal igangsettes etterforskning vil måtte basere seg på en individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle. Noen sakstyper vil man av kapasitetshensyn ikke etterforske eller bruke minimale ressurser på. Dette kan eksempelvis være seg vegtrafikkuhell som kun rammer fører og hvor det ikke dreier seg om kvalifisert uaktsomhet eller saker som har et vesentlig sivilrettslig tilsnitt.

Saker som henlegges av kapasitetshensyn vurderes primært av de to seksjonslederne på påtale. Enheten tilstreber å bruke riktige koder når saker eventuelt henlegges. Kodebruk ved henleggelse i forhold til nyansatte jurister følges opp av seksjonsledere på påtale/makkerordning.

Det ble også vedlagt en oversikt over bruken av henleggelseskodene i 2016.

2.13. Enhetens erfaringer med påstand om å idømme elektronisk kontroll ved kontaktforbud ved siden av eller istedenfor annen straff:

Enheten har foreløpig bare erfaring fra én sak. Her ble den omvendte voldsalarmen påsatt trusselutøver i august 2016 etter løslatelse. Trusselutøver har ikke brutt forbudet. Omvendt voldsalarm er svært ressurskrevende for politi/påtalemyndighet, det har vært flere falske

alarmer, til tider flere alarmer pr uke, som skyldes forskjellige tekniske utfordringer. Det har vært vanskelig å utforme forbudssonen for trusselutøver, og dersom trusselutøver og trusselutsatt bor nære hverandre er det uklart om man kan pålegge flytting. Det er behov for en viss avstand mellom de to på grunn av utrykningstid ved utløst alarm, og her vil det også ha betydning om man bor sentralt eller langt utenfor sentrum.

Enheten påpeker at det mangler forskrift og at rundskrivet bør revideres.

2.14. Enhetens erfaring og arbeid tilknyttet utvidelsen av virkeområdet for de strafferettslige særreaksjonene:

Søndre Buskerud har for tiden to verserende saker der det vurderes reist sak etter nye strl § 62. En av kandidatene er varetektsfengslet, mens det samles saker på den andre kandidaten. Dette er tunge saker som krever mye innsats og arbeid, både på etterforskningsstadiet og påtalemessig. Søndre Buskerud har for begge personer valgt å etablere en rutine der siktede innbringes og fremstilles på legevakt for vurdering med tanke på innleggelse hver gang vedkommende knyttes til et straffbart forhold. Dette ivaretas av operative styrker / operasjonsleder etter instruks fra påtaleansvarlige. Tiltaket føres i PO samt tas inn i pågripelsesrapporten slik at det fremkommer av straffesaken. Dette for å dokumentere tiltak som er forsøkt, før vedkommende fremstilles for varetekt. Tidligere prejudisielle/judisielle observasjoner innhentes og vedlegges dessuten den nye saken, slik at vedkommendes historikk innen psykiatri dokumenteres. I tillegg samles sakene og etterforskes på vanlig måte, for å dokumentere omfang, alvorlighetsgrad og hyppighet av kriminaliteten.

Ved en eventuell hovedforhandling i disse sakene vil påtalejurist vurdere å ta med en viss mengde av tidligere henlagte saker for å dokumentere hyppighet og alvorlighet av tidligere begått kriminalitet. De eldre sakene kun skal illustrere mengde/hyppighet og dokumentere behovet for en dom på særreaksjon.

2.15. Enhetens rutiner for bruk av målrettet etterforskning med sikte på inndragning av utbytte:

Øko-teamet har naturligvis fokus på inndragning av utbytte i de saker hvor det startes etterforskning. Ut over dette følges resultatene for inndragning månedlig, resultater formidles og er tema på ukemøtene til jurister samt på etterforskerforum/paroler.

2.16. Enhetens oppklaringsprosent i vinningssaker:

I 2016 hadde Søndre Buskerud en oppklaringsprosent i vinningssaker på 30,3%. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle sakene var 56 dager, for de oppklarte var det 111 dager.

Frem til 1. april 2017 er oppklaringsprosenten 32,3%.

2.17. Enhetens rutiner for håndtering av gjengangere:

Det finnes pr nå ingen gjengangerprosjekt, men politidistriktet har oversikt over tradisjonelle gjengangere. Disse forsøkes varetektsfengslet og pådømt i fengslingsperioden. Utenlandske statsborgere hvor faren for unndragelse av straff er til stede, behandles på samme måte.

2.18. Enhetens erfaringer med bruk av alternative reaksjonsformer i forhold til barne- og ungdomskriminalitet:

Det er i Søndre Buskerud innledet et samarbeid med et eget mandat om oppfølgingsteam for unge lovbyggere. KOG (Drammen) har regelmessige møter ca 1 gang per måned på Drammen politistasjon hvor forebyggende (etterforsker), barnevern, konfliktråd, kriminalomsorgen og påtalejurist møtes for å diskutere aktuelle saker. Tilsvarende ordning har man i region Vest, men langt fra så hyppige møtepunkter.

Samarbeidet er nyttig og en får vurdert en del saker om ungdommer helhetlig på tvers av de ulike etaters ståsted. Erfaringene viser at de alternative straffer som f.eks. ungdomsoppfølging fungerer fint med ungdom som ikke har for mye "barnevernsbakgrunn" eller belastet oppvekst. Det er avhengig av samtykke. Hvis vergen eller advokaten i retten heller ikke "anbefaler å gi samtykke" fordi en ikke ser hensiktsmessigheten, kommer man ofte til kort.

III Resultat av inspeksjonen - gjennomgang av fremlagte saker:

I forkant av inspeksjonen var det bedt fremlagt en rekke saker for gjennomgang under inspeksjonen. Politiet hadde lagt masse godt arbeid i denne fremleggelsen, og vi kunne gjennomgå sakene uten forstyrrelse eller behov for mye ekstra informasjon underveis. Sakene og temaene som ble gjennomgått var følgende:

3.1. Saker under etterforskning som gjelder grov vold, straffeloven § 2005 §§ 272, 273 og 274 første ledd.

Det ble særlig sett etter og vurdert fremdriften i og etter initialfasen.

5 saker var fremlagt og ble gjennomgått. Noen fellestrekk ble funnet selv om det var få saker. Det er generelt tatt avhør på stedet av impliserte – delvis med lyd. Sakene ble stort sett fulgt opp bra i initialfasen. Men deretter hadde disse sakene stort sett stoppet opp uten at vi kunne se hvorfor ut ifra saksdokumentene.

Det ble ikke funnet etterforskningsplaner i sakene. Det er heller ikke krav om dette. Det dreier seg totalt sett om relativt få saker innenfor disse bestemmelsene, slik at det må prioriteres å få disse ferdig etterforsket og påtaleavgjort innenfor fristen.

3.2. Saker under etterforskning der det er tatt tilrettelagte avhør (TA).

Ved inspeksjonen hadde vi særlig fokus på om fristene er fulgt og oppfølgingen av sakene etter at TA var gjennomført, samt om det er brukt etterforskningsplaner og logger. 29 saker ble gjennomgått. I disse sakene ble det totalt sett på protokoller vedrørende 48 avhør inkludert supplerende avhør. Det er to sakskomplekser der det i begge er tatt svært mange supplerende avhør. Dette gir forklaringen på det overraskende høye antallet slike. Alle avhørene var tatt ved Barnehuset.

Frist for TA (inkludert supplerende avhør):

- 37 av avhørene er gjennomført innenfor frist.
- 11 avhør er tatt etter fristen, hvorav det i 3 stk er anført manglende kapasitet hos Barnehuset som begrunnelse.

Fremdrift i sakene:

- I 18 av sakene fant vi stort sett god fremdrift. 11 av sakene synes å ha stoppet opp eller hadde tilsynelatende tidvis svak fremdrift etter gjennomførte tilrettelagte avhør.
- Det ble generelt ikke funnet saksbehandlingslogger vedrørende tilrettelagte avhør. Det mest viktige i denne sammenheng er fristene for forkynning i straffeprosessloven § 239 b tredje ledd og fjerde ledd. Det er viktig å ha notoritet i sakene om at forkynning er utført i henhold til disse fristene, og dette antas å være en av hovedgrunnene til å lage logger slik det er bestemt i forskrift. Det ser likevel ut som om meddelelse stort sett er gjort ved bruk av standard underretningsbrev. På noen av disse fremgår det at de er forkynt. Dersom dette ikke fremgår er det vanskelig å dokumentere at fristene er overholdt.

Etterforskningsplaner

- Det ble funnet etterforskningsplaner i 14 saker av 29, men det er ikke krav om plan i alle 29.
- 4 til 5 planer av 14 ser ut til å ha blitt brukt som arbeidsredskap med frister, ansvarshavende og oversikt over når oppgavene er utført. 2 ytterligere planer virker som har blitt brukt i deler av saken, men så har sakene blitt liggende og det fremkommer ikke i planene noe ferdigstillelsesfrist eller begrunnelse for at ting stopper opp.

3.3. Kontroll av saker med politiarbeidet på stedet; straffeloven § 181 (ordensforstyrrelser) og narkotikasaker

Vi hadde særlig fokus på om det var gitt korrekt informasjon om rettighetene og pliktene til vitner/mistenkte/siktede i forbindelse med avhørene og om referatene gav et riktig bilde av innholdet i avhørene. Vi så også etter om sakene inneholdt hatkriminalitet.

28 saker ble gjennomgått. Det var ikke mange avhør på stedet på lyd ved saker vedrørende ordensforstyrrelse. Dette er som forventet pga at mistenkte ofte er i alkoholrus. Det kan likevel være aktuelt å ta slike avhør av vitner på stedet, ikke minst av dørvakter.

Vi hørte på 17 avhør. Noen avhør i sakene fikk vi ikke hørt på av tekniske årsaker. Av avhørene som vi hørte på var 8 avhør umiddelbart på stedet (mistenkte og vitner), og 9 avhør var tatt på lyd på politistasjonen i ettertid.

Vi fant at beskrivelsene av rettighetene ble gitt på en veldig god måte. Det virket som om avhørerne hadde tilgjengelig tiltakskort med beskrivelse av rettighetene, og at avhørerne selv hadde forståelse for rettighetene og pliktene slik at disse kunne presenteres på en enkel og god måte.

Referatene var veldig bra og gav godt inntrykk av innholdet i avhørene. Det ble ikke funnet hatkriminalitet i ordenssakene.

3.4 Prosessøkonomisk påtaleunntatelse

Vi så særlig på om bruken av denne avgjørelseskoden var i tråd med loven.

48 saker ble gjennomgått. I 33 av sakene var bruken av avgjørelseskoden forståelig og lovmessig. I 15 saker kunne vi ikke se av saksdokumentene at saksavgjørelsen med denne koden av korrekt. Noen av saksavgjørelsene hadde mer karakter av en måte å få avsluttet "plunder og heft-saker", at henleggelsen egentlig var begrunnet i manglende kapasitet, eller at bruken av koden fremsto som en enkel løsning der det antagelig ville ha vært mer riktig å gi en normal påtaleunntatelse.

I 15 saker ble det ikke funnet kopi av underretning i form av standardbrev eller eget skriv. Det er opplyst at slike standardbrev vanligvis er laget og sendt, men disse blir ikke alltid vedlagt sakene i arkivet i ettertid. Dersom brevene likevel er lett tilgjengelige er dette i utgangspunktet greit.

3.5 Henleggelseskoder

Vi gjennomgikk alle saker som var henlagt i et gitt tidsrom. Ved gjennomgangen ble det ikke foretatt en fullverdig påtalemessig vurdering; men sett på hvilke koder som har vært brukt og om disse fremstår som riktige ved en rask gjennomgang.

Vi gjennomgikk 107 henlagte saker. 101 av disse var henlagt med kode 058. Det ble altså kun funnet henleggelse med 6 andre koder i det aktuelle tidsrommet.

Noen henleggelser med kode 058 fremstår mer som kapasitetshenleggelser enn som bevisvurderingshenleggelse, f.eks. der det ikke er gjort noe etterforskning og det ellers ikke er opplysninger i anmeldelsen som gjør at vi kan forstå hvorfor 058 er brukt. I slike saker vil det generelt kunne være aktuelt å bruke kode "ikke grunn til å etterforske" som alternativ. Gjennomgangen viste at det i disse sakene ikke brukes henleggelseskoder som spekulasjon i forhold til oppklaring – totalinntrykket var svært bra i den anledning.

3.6. Henleggelse på grunn av tvil om tilregnelighet

Vi ønsket å se på om denne henleggelseskoden blir brukt på en korrekt måte. Det er viktig at henleggelse med denne koden gjøres kun i saker der det er bevismessig dekning for dette. Slike henleggelser "smitter" og kan gi anmeldte en enkel vei til ytterligere henleggelser uten at det er grunnlag for det.

21 saker ble gjennomgått. I 12 av sakene var vi helt enig i avgjørelsen. I sakene som vi oppfattet som usikre, var det en del der vi ikke fant noen form for dokumentasjon som kunne forklare henleggelsen. Noen henleggelser virker også direkte uriktige ut ifra opplysningene som lå i saken.

3.7. Gjennomgang av alle dommer fra 2016 som gjelder tyveri og grovt tyveri (straffeloven § 2005 § 321 og 322)

Vi så i hovedsak på bruken av de nye bestemmelsene og om forholdet er subsumert som grovt eller ikke, og om straffeutmålingen synes korrekt.

Det ble gjennomgått 39 dommer. Bruken av bestemmelsene og straffeutmålingen synes i all hovedsak som korrekt.

Det minnes om at det etter konkret vurdering vil være aktuelt å benytte § 268 (uberettiget inntrengen) og § 351 (skadeverk) i konkurrans der forholdet ikke av samme grunn anses som grovt.

IV Samtalene med politiadvokatene

Det er opplyst at saksjour har møte med krimvakta om morgenen for gjennomgang av aktuelle saker. Vi har også forstått at det er til dels store lensmannskontorer som etterforsker en del selv, men at det ikke er formalisert daglig kontakt mellom saksjourhavende og lensmannskontorene for gjennomgang av saker som har kommet inn.

Det kan kanskje være grunn til å innføre en slik ordning slik at juristene kommer raskt inn med påtalemessig styring allerede i startfasen.

Det synes som om påtalegruppen generelt har god kontroll på porteføljene. Det jobbes ut ifra listene som deles ut månedlig (PAL), samt at man særlig følger opp BL.

Det virker som om juristene følger opp saksjour og jobber ned arbeidsoppgavene så raskt som mulig underveis og i tiden før neste saksjour.

Flere har skissert usikkerhet i forhold til omorganiseringen – blant annet om sentralisering av spesialister og vaktjourordningen med nattevakter og mulig reise til Tønsberg.

Det er varslet utfordringer i forhold til tilrettelagte avhør. Disse krever mye ressurser og det er vanskelig å få fulgt opp sakene tilstrekkelig i etttertid.

V Statistikkanalyse

Politiet har etter hvert fått gode rutiner – og verktøy – for kontroll og oppfølging av saksbehandlingstid, oppklaringsprosent, restanseutvikling osv. Behovet for oppfølging her er derfor mindre og vi hadde derfor hovedfokus på kvalitetskontroll av straffesaksbehandlingen, jf. ovenfor.

Forut for inspeksjonen mottok vi et ferdig utfylt skjema med lokal statistikk som forespurt i brev av 24. mars 2017. Skjemaet følger denne rapporten som eget vedlegg. Tallene som er presentert er pr. 1 april 2017 og sammenligningsgrunnlaget er de to foregående årene (for 2015 er tallene pr 1. oktober).

Kriminalitetsutviklingen

Det er samme tendens som i tidligere Vestfold og Telemark at samlet antall lovbrudd er synkende – særlig gjelder nedgangen anmeldte vinningsforbrytelser. Nedgangen i vinningsforbrytelser er i samsvar med tendensen i resten av landet.

Restanser

Ved begynnelsen av året 2016 hadde distriktet 1206 uavgjorte saker eldre enn 3 måneder, hvorav 217 saker var eldre enn 12 måneder. Ved årsskiftet 2017 var de tilsvarende tallene henholdsvis 1301 saker over 3 måneder, hvorav 311 saker eldre enn 12 måneder. Det har altså blitt noe mer restanser av uavgjorte saker, og det er saker eldre enn 12 måneder som utgjør økningen.

Saksbehandlingstid

Det er en viss økning i saksbehandlingstid så langt i 2017 innenfor alle saksområdene utenom narkotikaforhold.

Inndragning

Antall rettskraftige inndragningskrav har sunket vesentlig i 2016 og så langt i 2017. Tallene er så lave i 2017 at det er grunn til å ha et fornyet fokus på inndragning.

Produksjon – 040-koder

Det er en relativt klar nedgang i produksjon av forelegg, tilståelsessaker og tiltaler så langt i 2017. Det er uklart hva som er årsaken til denne nedgangen.

VI Oppsummering:

Retts- og påtaleenheten i Søndre Buskerud, Sør-Øst politidistrikt, virker å være i all hovedsak veldrevet med lite turnover og god trivsel. Dette er svært positivt. I en tid med omstrukturering er det forståelig nok også noe uro og usikkerhet i enheten.

Det blir spennende å følge utviklingen etter hvert som Sør- Øst politidistrikt blir fullt operativt. Likhet i straffesaksbehandlingen i hele distriktet, med høyt faglig og saksbehandlingsmessig nivå, er vesentlig og et svært viktig mål.

Sett ut ifra inspeksjonen våren 2017 kan det være grunn til å sette særlig fokus på følgende:

- Prioriterte voldssaker; at disse følges opp etter en god innledningsfase og påtaleavgjøres innen fristene.
- Tilrettelagte avhør; det er forståelig at arbeidet med å rekke de lovpålagte fristene tar mye oppmerksomhet og ressurser. Det er likevel selvfølgelig viktig at sakene også følges opp videre til påtaleavgjørelse. Dersom det er manglende ressurser til å få dette gjennomført bør det gjøres synlig. Bruk av etterforskningsplaner som aktivt arbeidsredskap med arbeidsfordeling og frister vil kanskje kunne bidra. Der anmeldte blir siktet er det viktig å ha notoritet omkring forkynnelser, og bruk av saksbehandlingslogg vil kunne oppfylle dette målet.
- Bruken av henleggelse ved "prosessøkonomisk påtaleunntatelse" og ved "tvil om tilregnelighet" bes gjennomgått og kvalitetssikret.
- Det kan være grunn til å følge med på restanser over 12 måneder for uavgjorte saker. Det bes satt fornyet fokus på inndragning. Dersom den observerte nedgangen i produksjonen så langt i 2017 gir uttrykk for en trend, bør eventuelle årsaker klargjøres og forsøkes imøtegått.

Vestfold og Telemark (og snart Buskerud) statsadvokatembeter ønsker å ta vel imot Buskerud. Vi ønsker å være tilgjengelige, lydhøre og oppfølgende i forhold til straffesaksarbeidet i hele Sør-Øst politidistrikt.

Vestfold og Telemark statsadvokatembeter

Håvard Kalvåg
Statsadvokat

VESTFOLD OG TELEMARK STATSADVOKATEMBETER

SKJEMA FOR INNHENTING AV OPPLYSNINGER FORUT FOR INSPEKSJON

INSPEKSJON VED SØR-ØST POLITIDISTRIKT AV RETTS OG PÅTALEENHETEN
SØNDRE BUSKERUD – 2017

1. Lokal statistikk

	2015 pr. 01.10	2016	pr. 1. april 2017
Behandlingen av "egne" saker:			
Antall hovedforhandlinger	357	493	184
Rettsdager i "egne" saker:			
- Hovedforhandlinger	386	566	207
- Fengslingsmøter	196	313	77
- Dommeravhør/tilrettelagte avhør	145	278	107
- Andre rettsmøter ¹	58	21	10
- Totalt antall rettsdager ²	785	1178	401
Fengslinger (inkl. kontorforretninger)³			
- Førstegangsfengslinger	130		
- Forlengelser	66		
Tilståelsesdommer:			
Antall	313	345	103
Oppnevningssaker:			
- Antall oppnevningssaker	37	74	17
- Antall rettsdager	90	121	31

¹ Andre rettsmøter inkluderer tilståelsessaker, bevisopptak, rettslige avhør, domsavsigelser og andre rettsmøter hvor påtalemyndigheten møter

² Oppgis i hele dager, uavhengig av varigheten på rettsmøtet

³ Hvor flere fengsles i samme sak, telles én sak for hver siktet

2. Kriminalitetsutviklingen

2.1 Anmeldte lovbrudd totalt og pr kriminalitetstype

(tallene hentes fra JUS 066A)

Kriminalitetstype	2015	2016	pr. 1. april 2017
Økonomi	428	920	266
Vinning	4229	3450	650
Vold	891	1114	296
Seksuallovbrudd	223	333	73
Narkotika	1708	1339	419
Annet	1556	1311	306
LOVBRUDD TOTALT	12200	11600	2809

(Fra tiden før 1. oktober 2015 legges tall for forbrytelser og forseelser sammen)

Tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>

3. Oppklaringsprosent

3.1 Oppklaringsprosent for lovbrudd totalt og pr kriminalitetstype

(tallene hentes fra JUS 313A)

Kriminalitetstype	2015	2016	Antall saker * 2016	Pr 1.4 2017	Antall saker* Pr 1.4. 2017
Økonomi	69,6 %	35,9 %	254	48,8 %	125
Vinning	28,6 %	30,4 %	1113	32,3 %	221
Vold	64,1 %	63,5 %	640	63,4 %	185
Seksuallovbrudd	59,5 %	77,2 %	278	60,3 %	35
Narkotika	91,0 %	91,0 %	1359	90,0 %	415
Lovbrudd totalt	59,8 %	59,7 %	6626	63,8 %	1745

(Fra tiden før 1. oktober 2015 legges tall for forbrytelser og forseelser sammen)

*Antall oppklarte

Tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>

3.2 Oppklaringsprosent for saker med påtalefrist

(tallene hentes fra JUS 603 og 611)

Statistikkgruppe	2015	2016	Antall saker * 2016	Pr 1. april 2017	Antall saker* Pr 1.4.2017
Voldssaker med frist	71,3 %	60,0 %	51	78,6 %	11
Fristsaker unge lovbyggere	88,4 %	86,0 %	332	87,8 %	122

* Antall oppklarte

2015 tall hentet fra "Månedrappporter Strasak"

2016 og 2017 tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>

4. Saksbehandlingstid

4.1 Saksbehandlingstid for oppklarte lovbrudd totalt og pr kriminalitetstype

(tallene hentes fra JUS 316)

Kriminalitetstype	2015	2016	Antall saker* 2016	Pr 1. april 2017	Antall saker* Pr 1.4 2017
Økonomi	97	122	254	159	125
Vinning	92	111	1113	115	221
Vold	115	88	640	92	185
Seksuallovbrudd	121	167	278	175	35
Narkotika	81	85	1359	73	415
Lovbrudd totalt	81	91	6626	94	1745

(Fra tiden før 1. oktober 2015 legges tall for forbrytelser og forseelser sammen)

* Antall oppklarte

Tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>

4.2 Saksbehandlingstid for saker med påtalefrist

(tallene hentes fra JUS 603 og 611)

(for saker med unge lovbyggere teller både forbrytelser og forseelser)

	2015	2016	Antall saker * 2016	Pr 1. april 2017	Antall saker* Pr 1.4.2017
Voldssaker med frist	84	72	51	117	11
Saker med unge lovovertrudere	29	31	332	37	122

* Antall oppklarte

2015 tall hentet fra "Månedrappporter Strasak"

2016 og 2017 tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>

5. Inndragning

5.1 Antall rettskraftige inndragningskrav siste år

(tallen hentes fra JUS 623)

	2015	2016	Pr. 1.4.2017
Strl (2005) § 67* – utbytte	30	8	3
Strl (2005) § 69* – gjenstand	323	153	11
Strl § (2005) § 68* – utvidet	106		
Totalt	459	161	14
Beløp	897 156	3 428 319	22 700

***Fra tiden før 1. oktober 2015 straffeloven (1902) hhv §§ 34, 35 og 34 a**

2015 tall hentet fra "Månedssrapporter Strasak"

2016 og 2017 tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>

6. Saker under behandling

(tallene hentes fra jus 087)

6.1 Aldersprofil for ikke påtaleavgjorte saker

Ikke påtaleavgjorte saker	Pr 1.1.15	Pr 1.1.16	Pr 1.1.17	Pr. 1.4.2017
Saker under behandling totalt	2655	2360	2284	2155
Saker under behandling 0-3 måneder	1397	1154	983	1055
Restanser 3-6 måneder	568	499	499	393
Restanser 6-12 måneder	507	490	491	445
Restanser eldre enn 12 måneder	183	217	311	262

2015 og 2016 tall hentet fra "Månedssrapporter Strasak"

2017 tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>

6.2 Aldersprofil for påtaleavgjorte ikke rettskraftige saker

Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker	Pr 1.1.15	Pr 1.1.16	Pr 1.1.17	Pr. 1.4.2017
Saker under behandling totalt	2531	2734	2940	2851
Saker under behandling 0-3 måneder	417	460	512	536
Restanser 3-6 måneder	385	458	432	339
Restanser 6-12 måneder	598	631	666	578
Restanser eldre enn 12 måneder	1131	1185	1330	1398

2015 og 2016 tall hentet fra "Månedssrapporter Strasak"

2017 tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>

7. Produksjon

(tallene hentes fra JUS 323A)

7.1 Produksjon av 040 koder

Antall saker	2015	2016	pr. 1.4.2017
Forelegg (040)	2851	2512	736
Tilståelsessaker (041)	1180	1042	279
Tiltaler (042)	2107	2167	503
Påtaleunntatelser (043)	168	196	81
Konfliktråd (044)	103	144	46
Sum	6409	6061	1645

2015 tall hentet fra "Månedssrapporter Strasak" –JUS 323

2016 og 2017 tall hentet fra <http://psv-prod-001/palstrasak>